

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

LEMMINKÄINEN OYJ on suomalainen, julkisesti noteerattu osakeyhtiö, jonka hallinnossa noudetaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä, kuten osakeyhtiölakia, kirjanpitolakia ja arvopaperimarkkinalakia sekä yhtiön yhtiöjärjestystä. Noudatamme myös NASDAQ OMX Helsinki Oy:n ja Finanssivalvonnan standardeja, määräyksiä ja ohjeita sekä suomalaisia listayhtiöitä koskevaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. **Lue lisää 1, 2, 3**

LEMMINKÄISEN HALLINTOELIMET

Lemminkäisen ylintä päätösvaltaa käyttävät osakkeenomistajat yhtiökokouksessa. Konsernin johtamisesta vastaavat yhtiökokouksen nimittämä hallitus sekä hallituksen nimittämä toimitusjohtaja. Konsernin johtoryhmä ja muu johto avustaa toimitusjohtajaa hänen tehtävässään. Hallitus päättää konsernin hallinnointijärjestelmistä ja varmistaa, että yhtiössä noudatetaan hyviä hallinnointiperiaatteita.

Yhtiökokous

Lemminkäisen varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä enintään kuuden kuukauden kuluttua tilikauden

päättymisestä. Ylimääräinen yhtiökokous voidaan pitää, jos hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai jos se on lain mukaan pidettävä.

Kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan ilmoituksella, joka julkaistaan yhdessä tai useammassa hallituksen määräämässä Helsingissä ilmestyvässä sanomalehdessä. Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ja viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta, kuitenkin joka tapauksessa vähintään yhdeksän päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Kaikilla Lemminkäisen osakkeenomistajilla on oikeus osallistua yhtiökokouksiin noudattaen kunkin yhtiökokouksen kutsussa annettuja ohjeita. Osakkeenomistaja voi osallistua yhtiökokoukseen itse tai valtuuttamansa asiamiehen välityksellä. Yhtiökokouksessa jokaisella osakkeella on yksi ääni.

Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä yhtiöjärjestyksen mahdollisesta muuttamisesta. Yhtiökokous myös valitsee halli-

tuksen jäsenet ja tilintarkastajat sekä päättää heille maksettavista palkkioista.

Yhtiön tavoitteena on, että kaikki Lemminkäisen hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet sekä tilintarkastaja ovat läsnä varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hallituksen jäseneksi ensimmäistä kertaa ehdolla oleva henkilö on läsnä valinnasta päättävässä yhtiökokouksessa, jollei hänen poissaololleen ole painavia syitä.

2012 Lemminkäinen Oyj:n vuoden 2012 varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 2.4.2012. Yhtiökokoukseen osallistui henkilökohtaisesti tai valtakirjalla 114 osakkeenomistajaa, jotka edustivat noin 67 prosenttia yhtiön osakkeista ja äänistä.

Lue lisää 4

Hallitus

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsee vuosittain yhtiön hallitukseen vähintään neljä ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus päättää Lemminkäistä koskevista laajakantoisista ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Hallituksen tehtävänä on ohjata yhtiön toimintaa niin, että se tuottaa pitkällä aikavälillä mahdollisimman suuren lisäarvon yhtiön sijoitetulle pääomalle. Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan ja valvoo hänen toimintaansa sekä päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta ja muista työsuhteen ehtoista. Hallitus myös vahvistaa toimintaa ohjaavat arvot, konsernin strategian sekä toimintapolitiikat ja seuraa niiden toteutumista ja ajankohtaisuutta. Lisäksi hallitus varmistaa, että yhtiössä on toimiva sisäinen valvontajärjestelmä, konsernin riskienhallinnan periaatteet on määritelty ja liiketoiminnan kannalta keskeiset riskit tunnistetaan ja niitä valvotaan suunnitelmallisesti. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja vuosittaisen tarkastussuunnitelman sekä arvioi sisäisen tarkastuksen toimivuutta. Hallituksen kokouksiin osallistuvat Lemminkäisen toimitusjohtaja asioiden esittelijänä sekä talous- ja rahoitusjohtaja ja kehitysjohtaja. Kehitysjohtaja toimii hallituksen sihteerinä.

Muut Lemminkäisen johtoryhmän jäsenet ja muu johto osallistuvat kokouksiin tarvittaessa.

2012 2.4.2012 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäseniksi valittiin Berndt Brunow, Noora Forstén, Juhani Mäkinen, Mikael Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel ja Heikki Rätty. Järjestäytymiskokouksessaan 2.4.2012 hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Berndt Brunowin ja varapuheenjohtajaksi Juhani Mäkinen. Vuonna 2012 hallitus kokoontui 14 kertaa. Jäsen-ten läsnäolo hallituksen kokouksissa käy ilmi alla olevasta taulukosta. Hallituksen työskentelyn keskeisimpiä aihealueita oli Lemminkäisen toiminnan kannattavuuden parantaminen. Hallitus käsiteli kokouksissaan rahoituspolitiikan tarkennuksia sekä keinoja riittävän rahoituksen turvaamiseksi. Vuonna 2012 hallitus käsiteli myös strategian toteuttamiseksi tehtyjä yritysjärjestelyjä sekä yritysrakenteen muutoksia. Lisäksi hallitus käsiteli Lemminkäisen toimintamallin kehittämiseen liittyviä asioita, kuten hankintatoimen uudelleen organisoimista.

Hallitus teki työskentelystään itsearvioinnin, jossa käsiteltiin muun muassa hallituksen työjärjestyksen toteutumista, hallituksen rakennetta ja työskentelytapoja. Itsearvioinnin tuloksia käyteen hallituksen työskentelyn kehittämiseen. Lisäksi hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuuden.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastusvaliokunta, nimitysvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta, joiden jäsenet se valitsee keskuudestaan vuosittain järjestäytymiskokouksessa. Valiokunnat avustavat hallitusta valmistelemalla ja laatimalla käsittelemistään asioista ehdotuksia ja suosituksia hallituksen päätettäväksi. Hallitus on hyväksynyt valiokunnille työjärjestykset, joiden mukaisesti ne toimivat.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo Lemminkäisen tilinpäätöksen ja taloudellisen raportoinnin prosesseja sekä tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta. Valiokunta seuraa konsernin riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen riittävyyttä ja tehokkuutta. Lisäksi se käsittelee konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.

Tarkastusvaliokunta käsittelee sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen valiokunnalle laatimat raportit ja suunnitelmat. Lisäksi se arvioi lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti tilintarkastusyhteisön

HALLITUKSEN JÄSENET

HALLITUKSEN KOKOONPANO	Riippumattomuus		Hallitus ³⁾	Tarkastusvaliokunta ³⁾	Nimitysvaliokunta ³⁾	Palkitsemisvaliokunta ³⁾
	Riippumattomuus yhtiöstä	Riippumattomuus merkittävistä osakkeenomistajista				
Berndt Brunow, s. 1950 diplomiekonomi	Kyllä	Kyllä	PJ (14/14)		PJ (2/2)	Jäsen (5/5)
Juhani Mäkinen, s. 1956 laamanni	Kyllä	Kyllä	VPJ (13/14)	Jäsen (4/4)		
Noora Forstén ¹⁾ , s. 1981 ylioppilas, yrittäjä	Kyllä	Ei	Jäsen ¹⁾ (11/11)		Jäsen ¹⁾ (1/1)	Jäsen ¹⁾ (4/4)
Mikael Mäkinen, s. 1956 DI johtaja, Marine, Cargotec	Kyllä	Kyllä	Jäsen (12/14)			PJ (4/5)
Kristina Pentti-von Walzel, s. 1978 KTM, VTK	Kyllä	Ei	Jäsen (13/14)	Jäsen (4/4)	Jäsen (2/2)	
Heikki Rätty, s. 1953 KTM, Toimitusjohtaja, Helectron Oy	Kyllä	Kyllä	Jäsen (14/14)	PJ (4/4)		
Teppo Taberman ²⁾ , s. 1944 TTM	Kyllä	Kyllä	Jäsen ²⁾ (1/3)		Jäsen ²⁾ (0/1)	Jäsen ²⁾ (1/1)

PJ=puheenjohtaja, VPJ=varapuheenjohtaja

¹⁾ 2.4.2012 alkaen

²⁾ 2.4.2012 asti

³⁾ Sulkeissa kokousaktiivisuus

Yhtiökokouksen päätökset ovat kokonaisuudessaan nähtävillä osoitteessa: www.lemminkainen.fi/sijoittajat
> Hallinto ja johto > Yhtiökokous.

oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle. Tarkastusvaliokunta valmistelee hallituksen päätettäväksi ehdotuksen tilintarkastajan valinnasta.

Valiokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Siihen kuuluvat hallituksen valitsemat puheenjohtaja ja vähintään kaksi jäsentä. Lisäksi kokouksissa ovat kutsuttuina läsnä tilintarkastaja, sisäinen tarkastaja ja johdon edustaja. Tarkastusvaliokunnan jäsenten tulee olla riippumattomia yhtiöstä, minkä lisäksi vähintään yhden jäsenen on oltava riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä on oltava valiokunnan tehtäväalueen edellyttämä pätevyys, ja vähintään yhdellä sen jäsenellä on oltava asiantuntemusta erityisesti laskentatoimesta, kirjanpidosta tai tarkastuksen alalta.

2012 Vuonna 2012 tarkastusvaliokunta koontui neljä kertaa. Valiokunnan kokoonpano ja jäsenten läsnäolo valiokunnan kokouksissa käy ilmi edellisellä sivulla olevasta taulukosta.

Valiokunta käsittelee kokouksissaan säännönmukaisten asioiden lisäksi muun muassa konsernin rahoituspolitiikkaa, rahoitusjärjestelyitä sekä käyttöpääoman tehostamisprojektin etenemistä. Valiokunta käsittelee myös kansainvälisten toimintojen kannattavuuden parantamiseksi tähtääviä toimenpiteitä sekä riskienhallinnan varmistamista

näissä toiminnoissa. Lisäksi valiokunta keskittyy asfalttialan yritysten kilpailulainsäädännön rikkomuksiin liittyvän vahingonkorvausoikeudenkäynnin mahdollisten taloudellisten vaikutusten arviointiin.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on laatia yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenistä ja heidän palkkioistaan.

Valiokunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Siihen kuuluvat hallituksen valitsemat puheenjohtaja ja kahdesta neljään jäsentä. Nimitysvaliokunnan jäsen ei saa olla työ- tai palvelussuhteessa Lemminkäinen-konserniin.

2012 Vuonna 2012 nimitysvaliokunta koontui kaksi kertaa. Valiokunnan kokoonpano ja jäsenten läsnäolo valiokunnan kokouksissa käy ilmi edellisellä sivulla olevasta taulukosta.

Valiokunta laati ehdotuksen Lemminkäisen hallituksen jäsenistä sekä hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkkioista. Yhtiökokous hyväksyi valiokunnan ehdotuksen, jonka hallitus esitteli varsinaisessa yhtiökokouksessa 2.4.2012.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunta käsittelee ylimmän johdon palkkoihin, palkkioihin ja palvelussopimusten mui-

hin keskeisiin ehtoihin liittyvät asiat. Tämän lisäksi valiokunta käsittelee konsernitason palkitsemis-, kannustin- ja sitouttamisjärjestelmiin liittyvät asiat. Lopulliset päätökset tekee hallitus valiokunnan esitysten pohjalta.

Valiokunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Siihen kuuluvat hallituksen valitsemat puheenjohtaja ja kahdesta neljään jäsentä. Palkitsemisvaliokunnan jäsen ei saa olla työ- tai palvelussuhteessa Lemminkäinen-konserniin.

2012 Vuonna 2012 palkitsemisvaliokunta koontui viisi kertaa. Valiokunnan kokoonpano ja jäsenten läsnäolo valiokunnan kokouksissa käy ilmi edellisellä sivulla olevasta taulukosta.

Valiokunta käsittelee kokouksissaan johdon palkitsemispolitiikan päivityksiä ja käytäntöjä, johdon lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemista vuodelta 2011, johdon palkitsemisjärjestelmään kuuluvia henkilöitä vuosina 2012 ja 2013 sekä vuoden 2012 ja 2013 lyhyen ja pitkän aikavälin (olemassa oleva ja uusi osakepalkkiojärjestely sekä eläkejärjestely) palkitsemisen elementtejä ja ansaintakriteerejä. Valiokunta laati näistä ehdotuksia, jotka hallitus hyväksyi.

Johtaminen

Toimitusjohtaja

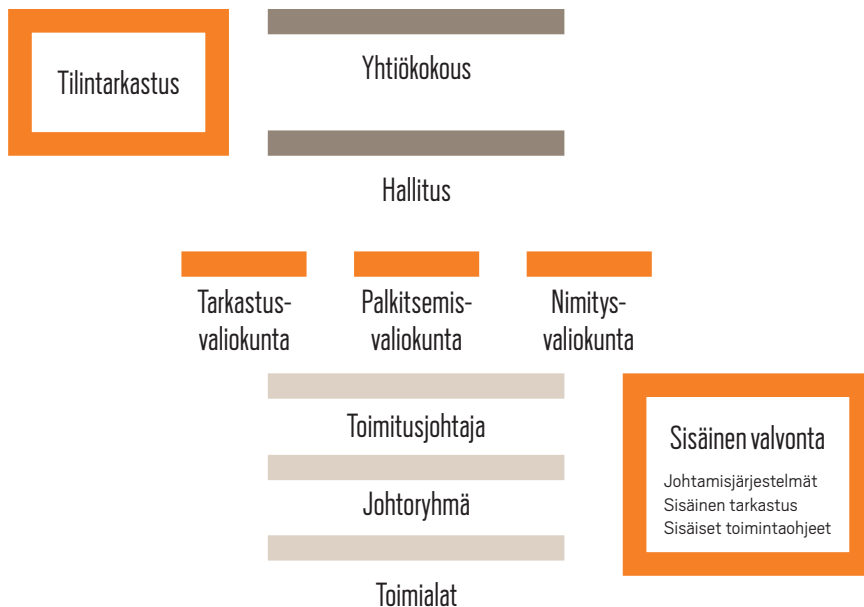
Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa konsernin liiketoiminnan käytännön johtamisesta ja suunnittelusta. Toimitusjohtaja huolehtii konsernitason strategisesti merkittävien toimenpiteiden valmistelemisesta sekä hallituksen päättämien toimenpiteiden täytäntöönpanosta. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että konsernin johtamisresurssit ovat riittävät ja että konsernin hallinto toimii asianmukaisesti ja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajana on vuodesta 2009 lähtien toiminut tekniikan lisensiaatti Timo Kohtamäki (s.1963).

Johtoryhmä

Lemminkäinen-konsernin johtoryhmään kuuluvat emoyhtiön toimitusjohtajan lisäksi muut hallituksen nimittämät jäsenet. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana ja nimittää johtoryhmän sihteerin.

LEMMINKÄINEN-KONSERNIN HALLINTO JA JOHTAMINEN

Merkittävimpiä riskejä ja riskienhallintaa on kuvattu tarkemmin yhtiön verkkosivuilla ja vuosikertomuksessa sivuilla 82–83.

Säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa kokoontuvan johtoryhmän tehtävänä on toimia Lemminkäisen toimitusjohtajan tukena muun muassa strategian, toimitasuunnitelmien, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten asioiden valmistelussa ja käytäntöön viennissä. Lisäksi johtoryhmä tukee toimitusjohtajaa sisäisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun varmistamisessa.

2012 Lemminkäisen toimitusjohtajana ja johtoryhmän puheenjohtajana vuonna 2012 jatkoi Timo Kohtamäki. Johtoryhmän muut jäsenet olivat kansainvälisten toimintojen toimialajohtaja Henrik Eklund, infrarakentamisen toimialajohtaja Harri Kailasalo, talotekniikan toimialajohtaja Marcus Karsten, henkilöstöstä ja ICT:stä vastaava johtaja Tiina Mellas, kehitysjohtaja Tiina Mikander, talonrakentamisen toimialajohtaja Jukka Terhonen sekä talous- ja rahoitusjohtaja Robert Öhman. Lemminkäisen hankintatoimen johtajaksi ja uudeksi johtoryhmän jäseneksi nimitettiin 19.3.2012 alkaen DI Jouni Pekonen (s. 1963). Johtoryhmän sihteerinä toimi viestintä- ja markkinointijohtaja Kati Suurmunne.

Johtoryhmä kokoontui 25 kertaa vuonna 2012. Lemminkäisen johtoryhmän työskentelyn keskeisiä aihealueita vuonna 2012 olivat toiminnan kannattavuuden parantaminen ja yhtiön uusi strategia kaudelle 2014–2018.

VALVONTAJÄRJESTELMÄT

Lemminkäinen Oyj:n hallitus on vahvistanut konsernissa noudatettavat sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen periaatteet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tulokSELLISTA, raportointi on yhdenmukaista ja luotettavaa ja että sovellettavia lakeja, säännöksiä ja konsernin toimintaperiaatteita noudatetaan.

Sisäinen valvonta

Hallitus vastaa siitä, että konsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat toiminnan laajuuteen nähden kokonaisuutena riittäviä ja valvonta on asianmukaista. Hallitus valvoo, että toimitusjohtaja hoitaa yhtiön operatiivista liiketoimintaa ja hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hallitus käsittelee konsernin toimialakohtaiset katsaukset ja konsernin taloudelliset raportit sekä liiketoiminnassa tapahtuneet olennaiset muutokset riittävän riskienhallinnan

varmistamiseksi. Lisäksi hallituksen tarkastusvaliokunta arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta.

Toimitusjohtaja on vastuussa sisäisen valvonnan käytännön järjestämisestä. Hän huolehtii muun muassa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Liiketoiminta on organisoitu toimialoille, joiden johtajat raportoivat Lemminkäisen toimitusjohtajalle. Konsernin muu johto ja esimiehet vastaavat sisäisestä valvonnasta omilla vastuualueillaan.

Keskeinen ohjaus- ja valvontakeino toimintojen tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden varmistamisessa on liiketoiminta- ja toimialajohdon sekä konsernijohtoon talousraportointi ja liiketoimintakatsaukset.

Riskienhallinta

Lemminkäiselle riskienhallinta on olennainen osa liiketoiminnan johtamista. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttaminen sekä kasvattaa omistaja-arvoa.

Riskienhallinta perustuu hallituksen vuonna 2011 hyväksymään riskienhallintapolitiikkaan. Hallitus myös valvoo riskienhallinnan toteuttamista. Hallitus määrittelee konsernin riskinottohalun ja riskikantokyvyn strategia- ja vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä sekä tekemiensä päätösten kautta. Hallituksen tarkastusvaliokunta seuraa konsernin riskienhallinnan riittävyttä ja tehokkuutta vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toimitusjohtaja on vastuussa riskienhallinnan toteutumisesta. Talous- ja rahoitusjohtajalla on ensisijainen vastuu taloudellisten riskien hallinnasta toimialojen johdon tukemana. Riskienhallinnasta vastaava johtaja koordinoi politiikan toteutumista ja prosessia sekä raportoi riskeistä toimitusjohtajalle, konsernin johtoryhmälle ja hallitukselle. Lakiasioita koordinoidaan konsernitason yksiköstä yhdenmukaisten toimintatapojen edistämiseksi ja juridisten riskien hallinnan varmistamiseksi. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti laki- ja sopimusasioissa, minkä lisäksi konsernissa on laadittu yksityiskohtaisempia ohjeituksia eri osa-alueille, kuten kilpailuoikeutta ja sisäpiiriasioita koskevat ohjeistukset. Ohjeiden noudattamista valvotaan osana operatiivista toimintaamme ja johtamista, ja niistä järjestetään myös sisäistä koulutusta. Toimialojen, yksiköiden ja liiketoimintojen johtajien vastuulla on riskienhallintapolitiikan täytäntöönpano omissa organisaatioissaan. **Lue lisää 5**

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet

Lemminkäisen talousraportoinnin sisäinen valvonta

Talousraportoinnin sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että julkistettavat osavuositiedot ja tilinpäätökset on laadittu Lemminkäisen soveltamien laskenta- ja raportointiperiaatteiden mukaisesti, ovat luotettavia ja antavat odotusten mukaisen lopputuloksen. Sisäisellä valvonnalla myös seurataan ja varmistetaan, että talousraportointi hoidetaan sille asetettujen aikataulujen mukaisesti.

Lemminkäisen talousraportointiprosessi koostuu sisäisestä ja ulkoisesta laskennasta. Sisäinen laskenta keskittyy konsernin tulosehdityksen ja toimenpiteiden seurantaan ja ennustamiseen, kun taas ulkoinen laskenta ja raportointi perustuvat Lemminkäisen tapaan soveltaa EU:n hyväksymiä IFRS-raportointistandardeja. Toimintakertomus ja konsernin emoyhtiön tilinpäätös laaditaan Suomen kirjanpitolain sekä kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti.

Konsernilaskenta ohjeistaa erillisyyhtiöt laatimaan neljännesvuosittain ulkoisen laskennan konserniraportin. Konserniohjeistuksen lisäksi konsernilaskenta ja group controlling tukevat ja koordinoivat taloushallinnon palvelukeskusta ja toimialojen business controller -toimintoja sekä ulkomaisia talousyksiköitä talousraportoinnissa. Toimialojen business controller -toiminnot antavat täydentäviä toimialakohtaisia laskenta- ja raportointiohjeita omille kotimaisille talousyksiköille ja ulkomaisille yhtiöille.

Konserniraportoinnissa käytetään yhtenäistä tilikarttaa sekä raportointi- ja konsolidointijärjestelmää. Group controlling ohjeistaa sisäisen laskennan raportointiaikataulun ja sisällön. Toimialojen business controller -toiminnot valvovat, että toimialan talousyksiköt laativat sisäisen laskennan kuukausittaisen raportoinnin annettujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Sisäisen ja ulkoisen laskennan neljännesvuosittainen täsmäytys tehdään talousinformaation luotettavuuden varmistamiseksi.

Suomessa Lemminkäisen taloushallinto on organisoitu yhteiseen palvelukeskukseen ja toimialakohtaisiin business controller -toimintoihin. Ulkomaisissa tytäryhtiöissä on erilliset taloushallinnon organisaatiot. Palvelukeskuksessa käytetään kah-

Lemminkäisen ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten omistus- ja kaupankäyntitiedot löytyvät osoitteesta: www.lemminkainen.fi/sijoittajat > Hallinto ja johto > Sisäpiiri > Sisäpiiriomistukset

ta eri peruskirjanpitojärjestelmää ja ulkomaisissa yhtiöissä paikallisia peruskirjanpitojärjestelmiä.

Talousraportoinnin sisäisen valvonnan menettelyt ovat osa päivittäistä toimintaa ja talouden johtamista

Lemminkäisen liiketoiminnalle luonteenomaista on projektityyppinen toiminta, jossa sovelletaan osatuloutusta. Hankkeille on määritelty hyväksymisvaltuutukset, jotka määräytyvät hankkeen suuruuden ja riskien mukaisesti.

Rakennusprojektien päivittäistä taloudellista seurantaa valvoo projektiorganisaatio. Säännöllisissä kokouksissa yhtiötasolla läpikäydään projektien nimestä ja sen muutoksia, projektin riskejä, valmiusastetta ja tuloutusta. Rakennusprojektien tuloutus perustuu johdon harkintaan ja arvioihin.

Liiketapahtumien kirjaaminen Lemminkäisellä perustuu hyväksyttyihin tapahtumiin. Hyväksymisohjeet investoinneille on määritelty konsernitasolla. Erillisyyhtiötasolla on määritelty hyväksymisohjeet esimerkiksi ostotoiminnalle ja kirjanpidon tapahtumille. Näiden lisäksi keskeisiä kontrollimennettelyitä ovat esimerkiksi tehtävien eriyttäminen, reskontrien ja tilien täsmäytykset, järjestelmäkontrollit ja analyttiset kontrollit.

Lemminkäisen konsernilaskennan kontrollimennettelyitä ovat esimerkiksi konsernin sisäisten tapahtumien eliminointi, konsernieliminoinnit, konsernin oman pääoman jatkuvuuden varmistaminen, liikearvojen säännöllinen arvonalentumistestaus ja raportoitujen lukujen loogisuuden arviointi vertailukauteen nähden.

Taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit kuuluvat myös sisäisen tarkastuksen valvontasuoritealueen piiriin. Tilikauden aikana sisäinen tarkastus on käynyt läpi mm. konserni- ja projektiraportointiprosessiin liittyviä menettelyjä sekä taloushallinnon järjestelmiin liittyviä sisäisiä kontroleja ja käyttövaltuuksia.

Emoyhtiön toimitusjohtaja sekä talous- ja rahoitusjohtaja osallistuvat toimialojen hallitustyöskentelyyn. Hallitusten kokousten lisäksi pidettävissä kuukausittaisissa raportointikokouksissa toimialojen johto esittelee sisäisen laskennan konserniraporttia sekä ennustetta ja poikkeamia, joita käsitellään ja analysoidaan kokouksissa poikkeamien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi tarvittavin toimenpitein. Lisäksi ulkoisen laskennan konserniraportti hyväksytään neljännesvuosittain.

Konsernin johto, tarkastusvaliokunta ja hallitus saavat kuukausittain konsernin sisäisen laskennan raporttipaketin, joka sisältää tuloslaskelman, tulosennusteen, keskeiset tase-erät, investoinnit, tilauskannan sekä operatiivisia tunnuslukuja toimialoitain. Tämän lisäksi neljännesvuosittain raportoidaan ulkoisen laskennan osavuositulos- tai tilinpäätösaineisto, ja se sisältää osavuosikatsauksen tai tilinpäätöstiedotteen tekstiosan ja taulukko-osan sekä yksityiskohtaisen konsernin tuloslaskelman, taseen ja rahavirtalaskelman vertailutietoineen. Hallitus käsittelee, analysoi ja hyväksyy osavuosikatsaukset, tilinpäätöstiedotteen ja tilinpäätöksen.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta sen valvontatehtävässä hankkimalla tarkastustyön kautta tietoa Lemminkäinen-konsernin ja sen yksiköiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävydestä ja toimivuudesta. Sisäinen tarkastus arvioi tehtävässään resurssien käytön taloudellisuutta ja tehokkuutta, raportoinnin luotettavuutta, varojen turvaamista sekä säädösten, toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamista. Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet on määritelty hallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Sisäinen tarkastus toimii hallituksen alaisuudessa ja toimitusjohtajan valvonnassa. Sisäisen tarkastuksen yksikköön kuuluvat tarkastuspäällikkö ja toiminnan edellyttämä määrä sisäisiä tarkastajia. Sisäisen tarkastuksen resursseja vahvistetaan hankkimalla tarpeen mukaan sisäisen tarkastuksen palveluita ulkoiselta palvelutuottajalta.

SISÄPIIRIHALLINTO

Lemminkäinen noudattaa toiminnassaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta, jota on täydennetty hallituksen hyväksymällä sisäisellä sisäpiiriohjeella. Yhtiö ylläpitää julkista ja yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä Euroclear Finland Oy:n Sire-järjestelmässä.

Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat Lemminkäisen hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Lisäksi yhtiö määrittelee ilmoitusvelvollisiksi sisäpiiriläisiksi konsernin johtoryhmän jäsenet. Ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten Lemminkäisen osakkeiden omistus on julkista.

Lisäksi yhtiöllä on pysyviä yrityskohtaisia sisäpiiriläisiä, jotka asemansa tai tehtäviensä johdosta saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa. Heidän osakeomistuksensa ei ole julkista. Lemminkäinen pitää tarvittaessa myös hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. **Lue lisää 6**

TILINTARKASTUS

Lemminkäisellä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Tilintarkastus käsittää konsernin kunkin tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tarkastuksen. Tilintarkastaja raportoi säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja antaa yhtiökokoukselle tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus sisältää lausunnon siitä, antavatko tilinpäätös ja toimintakertomus noudatettujen tilinpäätössäännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä ovatko tilikauden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot riskitöntä. Tilintarkastajan palkkio maksetaan vuosittain yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti.

2012 Lemminkäisen tilintarkastajana on vuodesta 2004 toiminut KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimii vuodesta 2011 Kim Karhu. Tilintarkastusyhteisö kilpailutettiin vuonna 2010.

Vuonna 2012 Lemminkäinen maksoi konsernin tilintarkastajalle tilintarkastustehtävistä palkkiona 562 441 euroa (vuonna 2011: 614 796) ja konsultointipalkkioina 473 201 euroa (269 601). ♦